jeg tilstaa, kan jeg ikke finde Mening i. »Det føles bedst — — o. s. v.«. *Hvad* er det for et Liv, Abstraktionernes Skov fører til? *Hvem* er det, der kan vække det Liv? Og *hvordan* skal det forstaas, at Sandhed ikke er Maal, men Stadie blot paa Vejen mod noget andet? Og *hvilket* andet?

Helene Berg.

En Oplysning.

Fru Redaktør.

Der hersker sikkert en almindelig Uklarhed over, *hvad* der egentlig skete i sidste Rigsdagssamling angaaende Prostitutionen. Jeg har flere Gange set offentligt fremsat, og nu sidst i »Kvinden og Samfundet« for 8. Juni, den Tro, at der virkelig nu er sat Straf for de Mænd, der lever af de prostituerede. Dette er dog en Misforstaaelse. Det blev ganske vist nævnet i Forhandlingen, men Loven, som den blev vedtagen, og som jeg i dette Øjeblik har liggende foran mig, lyder ordret saaledes:

»§ 1. Det er forbudt at holde Bordel (offentligt Hus). Den, der handler imod dette Forbud, straffes med Fængsel paa Vand og Brød eller Forbedringshusarbejde indtil 2 Aar.

§ 2. Denne Lov træder i Kraft 6 Maaneder efter dens Indførelse i Lovtidenden. 11. April 1901.

De ser heraf, at Mændene endnu ikke har vovet at lovgive *imod* Mænd — paa dette Omraade. Nu, som før, er det alene Mænd, der giver de Love, som alene rammer Kvinder. Naar jeg bestandig har hævdet, at jeg aldrig lærer at forstaa, hvorfor i dette Stykke Sælgeren skal straffes, mens Køberen gaar fri, saa svarer Autoriteterne mig: fordi Sælgeren — Kvinden — gør det til en Næringsvej. Men end ikke denne i og for sig uholdbare Grundsætning sker Fyldest, saa længe *vitterligt for alle* en Skare Mænd gør det til en »Næringsvej« at være de prostituerede Kvinders »Kærester« og lader sig underholde af dem. Nej, vore »Alfonser« slap igennem alligevel, der er ingen, der kan stoppe dem i deres »Næringsvej«.

Selve den lille Lov, som jeg ovenfor har citeret, ogsaa om den hersker der megen Uklarhed. Mange tror, at nu skal virkelig Bordellerne ophæves, og at dermed en stor Sejr er vundet. Ak nej, det betyder desværre ikke stort. Det betyder hovedsagelig kun, at for Fremtiden kan disse »Værtinder« ikke saa direkte og aabenlyst som nu udnytte deres Ofre pekuniært. De kan ikke selv holde Forretningen og tvinge Pigerne — til at trælle under Aaget. De vil gaa over til blive en Slags »Opvartere« for de stakkels Kvinder, der ganske som nu vil bo i Bordellerne under Politiets Opsigt og Kontrol. Og ved Hjælp af Staklernes Fattigdom — de ejer som Regel ikke den Pynt, de gaar med, men betaler *daglig* Leje deraf — vil de nok finde andre Veje, ad hvilke de kan udnytte dem.

Men lidt er der ganske vist sket ved denne Lov. Den er nemlig et Udtryk for, at de Tanker, som »Forening imod Lovbeskyttelse for Usædelighed« nu i en Aarrække uforandret har kæmpet for, at Staten ikke bør sanktionere og ordne Lasten, fordi den derved gør sig til *Forfører overfor sin egen Ungdom*, og at *Loven bør være ens for Mænd og Kvinder*, disse Tanker begynder at vinde Indpas — selv helt op i Landstinget. I mange Aar har nemlig Landsting og Regering skudt Sagen fra sig ved en Henvisning til Lægerne som de eneste sagkyndige. Men nu begynder de sagkyndige at erkende, at det, som man en Gang troede var det eneste rigtige i denne Sag, at det er der alligevel »something rotten« ved. Vore ordførende Læger staar i dette Øjeblik paa Vippebrættet: De tør ikke længere holde paa det gamle, og de tør dog ikke slippe det. Vort Standpunkt er klart: Væk med Møddingen, som forpester Luften for vore Sønner og Døtre, lad vore Mænd selv tage Ansvaret for deres egne Handlinger, Statens Forsøg paa a værne dem mod Følgerne af derest egen Last har dog kun været en *Faldgrube* for dem.

De har ikke Ret, naar de siger, at danske Kvinder sidder »sløvt og farisæisk med Hænderne i Skødet«. Det er dog særlig — som det ogsaa bør være — Kvinder, der har arbejdet i denne Sag, ligesom det jo ogsaa var en Kvinde, Fru Josefine Buttler, der første Gang sendte sit Nødraab ud over Verden, det Nødraab, der gav Genlyd i alle civiliserede Stater og skabte en Opinion, som langsomt, men sikkert, erobrer ethvert rettænkende Menneskes Sind, »som Kvinde gør jeg Oprør mod dette!«

Anne Bruun.

Brev fra England.

London, den 11. Juni.

Den engelske liberale Kvindeforening (The Women's National Liberal Association) holder i disse Dage sit Aarsmøde i London. Foreningen, der har bestaaet i 9 Aar, og som tæller over 100 Kredse Landet over, arbejder i første Række for politiske Formaal, driver Valgagitation for det liberale Parti, arbejder for Kvindens Valgret o. s. v., men tager ogsaa livlig Del i Drøftelsen af Spørgsmaal af mere social Natur. Saaledes drøftedes ved Mødet i Formiddags et Regeringsforslag til en ny Skolelov, der i flere Henseender er reaktionær og sandsynligvis, hvis den gennemføres, vil føre til, at den videregaaende Undervisning, som de engelske Folkeskoleautoriteter i de senere Aar har virket saa energisk for i de saakaldte Higher Grade Schools, i Fortsættelsesskoler og Aftenskoler o. s. v., vil blive betydelig indskrænket og muligvis komme i Hænderne paa det klerikale og oplysningsfjendske Parti. Alt dette blev udmærket klart og livligt fremstillet af Mr. *Graham Wallas*, et af det londonske Skolestyres mest fremragende Medlemmer; senere talte to kvindelige Skolestyre-Medlemmer, og endelig vedtoges følgende Resolution: »The Women's National Liberal Association« protesterer mod Regeringens Skolelovforslag, fordi det strider mod de Principer, som blev vedtagne af Parlamentet med Skoleloven af 1870. Vi protesterer endvidere mod Forslaget, fordi det stiller sig utilfredsstillende og reaktionært til Kvinders Arbejde i Oplysningens Tjeneste og gør det endnu vanskeligere end det alt nu er for Kvinder at opfylde offentlige Pligter.«

Derefter drøftedes et Lovforslag om at forbyde Værtshusholdere at sælge berusende Drikke til Børn. Mr. *Crombie*, der har indbragt Forslaget i Parlamentet og ført det igennem 2den Behandling, talte om, hvor vanskeligt det er at føre et privat Lovforslag, især af denne Art, igennem; de store Bryggeriejere har fortiden en umaadelig Indflydelse i Parlamentet; den offentlige Mening maa efterhaanden tvinge Regeringen til at indbringe Lovforslag i den Retning. Regeringen maatte i det hele holde for, som man nok kan tænke sig. Dirigenten, Mrs. *Bryce*, gennemgik i sine indledende Bemærkninger hele dens Synderegister, og endnu hedere vil det nok gaa til i Morgen, naar Udenrigspolitiken og Krigen skal paa Bane og følgende Resolution foreslaas: »Dette Møde protesterer mod den nuværende Regerings Udenrigspolitik, hvorved den har drevet Udgifterne til en forurolige Højde; medens den i Indenrigspolitiken har sveget sine Løfter, har forsømt Folkets Interesser og har forarmet Statskassen ved Bevillinger til priviligerede Klasser. Vi maa vende tilbage til de liberale Principer, under hvilke Landet blomstrede, og Verdensriget stiftedes«.

Desværre er jeg ikke i Morgen i Stand til at overvære Mødet.

Forhandlingerne i Eftermiddag har drejet sig om Englands Forhold til de indfødte Folkeslag, og forskellige Talere, der var velkendte med Forholdene, bragte interessante Meddelelser om Tilstandene i Kina, Vestafrika o. a. St. Alle var de enige om, at England mere end hidtil burde lægge Vægt paa at lære de indfødte at kende, respektere deres Traditioner og arbejde sammen med dem.

Foruden disse formelle Møder er der arrangeret forskellige selskabelige Sammenkomster; saaledes var alle de udenbys Delegerede i Gaar Aftes indbudte af et af Londonnerkomiteens Medlemmer, der venligst havde sendt mig en Indbydelse. Der blev holdt forskellige Taler; bl. a. maatte undertegnede paa Opfordring saa godt det lod sig gøre uden Forberedelse gøre Rede for Valgretsbevægelsen hjemme. En Del af de udenbys Delegerede meddelte Smaatræk fra deres særlige Virkefelt, og senere gik Samtalen Mand og Mand imellem, om man kan bruge det Udtryk, hvor Kvinderne var saa afgjort i Overtal — paa det livligste uden den saa ofte omtalte engelske Stivhed og Tilbageholdenhed; der var udmærket Lejlighed til at stifte Bekendtskaber, og det er noget af det fornuftigste, man kan tage sig for naar man er paa Rejse.

Henni Forchhammer.

Stemmeretten i Norge.

Om Stemningen blandt Kvinderne i Anledning af den vundne Sejr giver en Redaktionsartikel i sidste Nummer af Nylænde en livlig Forestilling. Der er Foraarsjubel over den fra Overskriften: *Pinsekvæld* til det fremstillede Forslag i Slutningen. Den lyder saaledes:

Siden vi sidst meldte om det første lysskjær, har himlen igjen været mørk med tordenskyer. Men nu lysner det igjen. Uvejret har bare forfrisket luften.

Odelstingets beslutning om stemmeret for kvinder den 10de mai blev fra lagtinget sendt tilbage til odelstinget, blev igjen sendt uforandret fra odelsting til lagting. Og nu, mens kirkeklokkerne ringer ind aandens fest, den første i det nye aarhundred, kan vi sende bud til alle vore venner rundt i den vide verden om, at en ny tid for norske kvinder ringes ind i vort land.

Vi havde tat ogsaa den modsatte afgjørelse med ro. Da vi af lagtingets første behandling fik vide, at i realiteten havde det ganske vidt gaaende forslag for kvinders stemmeret 94 stemmer for og blot 20 imod i stortinget, og at det hele bare gjaldt et par aar før eller senere, forstod vi, at hvad udfald sagen saa fik, vilde kvinderne voxe paa det. Havde udfaldet i lagtinget blet det modsatte af det i formiddag, da vilde norske kvinder reist sig og samlet sig og krævet og kjæmpet som aldrig før i vor sags historie, kanske med det resultat, at vi havde vundet mere end nu.

Men for det heles skyld, for freds skyld, for vort lands skyld er det bedst, som det er. Og deiligt er det at tænke paa, at ikke skuffelse og bitterhed skal afløse glæden i manges sind. Adskillige tegn er der ogsaa paa, at det er paa høie tid, at kvinder faar øve direkte indflydelse i landets kommuner.

* * *

En demonstrationsdag for kvindernes sag har man hidtil havt vanskeligt for at finde. De historiske mærkedage faldt ikke ind paa de heldigste datoer. Men nu har vi to udmærkede datoer at vælge, 10de mai, odelstingets første beslutning, eller 25de mai, lagtingets endelige beslutning.

Alligevel vil vi ikke stemme for nogen bestemt datum, men vel for en bestemt dag.

Vi foreslaar, at hver pinsekveld i dette aarhundred skal være en dag viet kvindernes ret og kvindernes sag.

Et skjønnere symbol kan ikke findes.«

Om Vanskeligheden ved under disse særlige Forhold at benytte Stemmeretten paa en rigtig Maade, tilføjer Red. nogle Ord »Idet Heftet gaar i Pressen«:

»Vi føler stor taknemlighed for den stemmeret, som er git kvinderne; men det hindrer ikke, at vi kommer med følgende bemerkninger:

Havde vi faat vort retfærdighedskrav, vor bøn opfyldt — »i samme udstrækning som for mænd« — havde man ladet de nye mænd vente lidt eller git os fuldt ud med det samme, saa havde alt nu været greiere og enklere og sundere.

Nu skal mænd og kvinder gaa til valg efter to forskellige systemer.

Dernæst: Nu har kvinderne fremdeles en undtagelsesstilling, de danner en minoritet, kommer let til at føle sig som en fraktion og faar tilbøilighed til at organisere sig som et parti blandt de andre partier.

At der efterhvert i de større kommuner kan voxe frem nye partier eller grupper, som hævder et program, der vil trække de fleste kvinder til sig, er ikke utænkeligt. Men nu i hui og hast at lave kvindepartier rundt i landet blir efter vor mening meget problematisk.

Vi faar erindre, at mændene har havt aar til at forberede sig til dette valg, og vi faar bare maaneder. At kvinderne med engang vil bruge sin stemmeret saa virkningsfuldt som muligt er bare godt. Det kommer da an paa, ad hvilken vei hver enkelt af dem opnaar størst indflydelse for sine personlige meninger.

I anledning af valget i Kristiania har fem medlemmer af kvindestemmeretsforeningen udstedt et opraab, hvori de ber kvinderne betænke sig, inden de binder sig til noget politisk parti. Vi tilføier, at man ogsaa bør betænke sig en stund, før man danner et nyt parti.

En smule betænkningstid er god at ha. Det er jo bra, om man til en begyndelse er enig om dette. For det er klar omtanke, det gjælder.«

Fra Skolen.

H. Adlers Fællesskole for Drenge og Piger, Sortedams Dossering 97.

Aarsberetning.

I Skolen bliver Drenge og Piger underviste og opdragne sammen.

Skolen oprettedes den 1. September 1893 og har altsaa nu bestaaet i omtrent otte Aar. I Juni 1900 havde Skolen 124 Elever; nu i Maj 1901 tæller den 142 Elever fordelte paa 9 Klasser, foruden Børnehavens Elever. En ny Klasse vil blive oprettet efter hver Sommerferie, indtil Skolen har det fuldstændige Antal Klasser i en Forberedelses-, Latin- og Realskole.

I Skolen undervises i de almindelige Skolefag. Skolen har en fra andre Skoler lidt forskellig Inddeling af Arbejdstid og Fritid, idet alle »Timerne« hidtil har varet 25 Minutter med 5 Minutters Fritid mellem hver »Time«. Eleverne i de 7 yngste Klasser har en hel Times Hviletid, medens Eleverne i 8de og 9de Klasse har en halv Times Fritid midt i Skoletiden.

Til Skolen er knyttet en Børnehave, der ledes efter Frøbels Principer. Børnene tilbringer daglig nogen Tid — om Sommeren flere Timer — med Leg og Arbejde i Haven.

I 1ste Klasse udføres Arbejdet paa Skolen; de to følgende Klasser har lidt Hjemmearbejde, medens de fleste